

EDITURA PARALELA 45

ficțiune fără frontiere

Editor: Călin Vlasie

Redactare: Sorin Vidan

Tehnoredactare: Adriana Vlădescu

Coperta colecției: Ionuț Broștianu

Prepress: Marius Badea

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VIGAN, DELPHINE DE**

După o poveste adevărată / Delphine de Vigan ;
trad. din lb. franceză și note de Ianina Marinescu. - Pitești :
Paralela 45, 2016

ISBN 978-973-47-2384-3

I. Marinescu, Ianina (trad.)

821.133.1-31=135.1

D'APRÈS UNE HISTOIRE VRAIE

Delphine de Vigan

Copyright © Editions JC Lattès, 2015

All rights reserved

Copyright © Editura Paralela 45, 2016, pentru prezenta traducere

DELPHINE DE VIGAN

**După o poveste
adevărată**

Traducere din limba franceză și note de Ianina Marinescu

Editura Paralela 45

I

Seducție

– avea impresia că e un personaj a cărui poveste
nu era povestită sub formă de întâmplări reale,
ci creată ca într-o ficțiune.
(Stephen King, *Misery*)

Aș vrea să povestesc cum a intrat L. în viața mea, în ce circumstanțe, aș vrea să descriu cu precizie contextul care i-a permis lui L. să pătrundă în sfera mea privată și, cu răbdare, să o ia în posesie. Nu e atât de simplu. Iar în clipa în care scriu această frază: *cum a intrat L. în viața mea*, evaluez cât este de pompoasă, un nimic la suprapreț, văd maniera în care subliniază o punere în scenă care încă nu există, impulsul de a anunța o întorsătură sau o reluare. Da, L. a intrat în viața mea și a bulversat-o în profunzime, încet, dar sigur, insidios. L. a intrat în viața mea ca pe o scenă de teatru, în chiar mijlocul reprezentației, de parcă un regizor ar fi avut grijă ca totul în jur să se estompeze pentru a-i face loc, de parcă intrarea lui L. ar fi fost pregătită pentru a i se vădi importanța, pentru ca în acel moment precis spectatorul și celelalte personaje prezente pe scenă (eu, din întâmplare) să nu o privească decât pe ea, pentru ca totul în jurul nostru să rămână nemișcat, iar vocea ei să se audă până în fundul sălii, pe scurt, pentru ca intrarea ei să fie de un oarecare efect.

Dar avansez prea repede.

Am întâlnit-o pe L. la sfârșitul lunii martie. În septembrie, L. făcea parte din viața mea ca o veche prietenă, pe un teren cunoscut. În septembrie aveam deja *glumele noastre*, un limbaj comun alcătuit din subînțelesuri și sensuri duble, priviri care erau de-ajuns ca să ne înțelegem. Complicitatea noastră se hrănea din confidențe împărtășite, dar și din ce nu spuneam și din comentarii tăcute. Prin recul și având în vedere violența pe care a îmbrăcat-o apoi relația noastră, aș putea fi tentată să spun că L. a intrat în viața mea prin efracție, cu singurul scop de a-și anexa teritoriul meu, dar asta ar fi fals.

L. a intrat blând, cu o infinită delicatețe, și am petrecut alături de ea clipe de o impresionantă complicitate.

În după-amiaza care a precedat întâlnirea noastră, eram așteptată pentru o ședință de autografe la Salonul de Carte de la Paris. Acolo m-am întâlnit cu amicul meu Olivier care era invitatul unei emisiuni în direct la standul celor de la Radio France. M-am amestecat în public ca să-l ascult. Apoi am mâncat un sandviș împreună, retrași într-un colț, alături de Rose, fata lui cea mare, așezați toți trei pe mocheta uzată a Salonului. Autografele erau anunțate la 14:30, iar asta ne lăsa puțin timp. Olivier mi-a spus imediat că arătam, într-adevăr, epuizată. Îngrijorat, a vrut să știe cum mă descurcam cu toate astea, *toate astea* însemnând în același timp faptul de a fi scris o carte atât de personală, de intimă, și acela că acea carte a avut un oarecare ecou – ecou pe care nu-l prevăzusem nicio clipă, o știa, și pentru care, prin urmare, nu eram pregătită.

Mai târziu, Olivier mi-a propus să mă însoțească și ne-am îndreptat către standul editurii mele. Am trecut pe lângă o coadă densă, închegată, am căutat să văd ce autor se găsea la celălalt capăt, îmi amintesc că mi-am ridicat ochii să descopăr așișul care ne-ar fi dezvăluit numele său, iar

II

Depresie

*În interiorul său, o voce murmură pentru prima dată:
cine ești tu când scrii, Tabd? Cine ești tu, deci?
(Stephen King, Jumătatea întunecată)*

— Știu că te uiți la seriale împreună cu copiii tăi și că le-ai văzut pe cele mai bune. Așa că te rog să te gândești câteva minute. Să faci comparație. Uită-te la ce se scrie și la ce se filmează. Nu crezi că ai pierdut bătălia? E mult de când literatura a rămas în urmă în materie de ficțiune. Nu-ți vorbesc de cinema, ci de altceva. Îți vorbesc de DVD-urile pe care le ai pe rafturi. Mi-e greu să cred n-ai avut niciodată insomnie gândindu-te la asta. Nu te-ai gândit niciodată că romanul a murit, mă rog, o anumită formă de roman? Nu te-ai gândit niciodată că scenariștii au înhățat pur și simplu potul în ultima clipă? Ba chiar v-au redus la tăcere. Ei sunt noii demiurghi, omniscienți și omnipotenți. Ei sunt în stare să creeze din nimic familii pe trei generații, partide politice, orașe, triburi, lumi întregi. În stare să creeze eroi de care să ne atașăm, pe care credem că-i cunoaștem. Înțelegi la ce mă refer? Această legătură intimă ce se țese între personaj și spectator, acest sentiment de pierdere sau de doliu pe care acesta din urmă îl simte la final. Asta nu se mai întâmplă cu cărțile, e ceva ce se joacă în altă parte acum. Iată ce știu să facă scenariștii. Tu îmi vorbeai de forța ficțiunii, de prelungirile sale în real. Dar nimic din toate astea nu mai ține de literatură. Va trebui să o recunoașteți. Gata cu ficțiunea pentru voi. Serialele îi

pun romanescului la dispoziție un teritoriu mult mai fecund și un public infinit mai larg. Nu, nu e nimic trist în asta, crede-mă. Dimpotrivă, e o veste foarte bună. Bucurați-vă! Lăsați în seama scenariștilor ceea ce știu ei să facă mai bine decât voi. Scriitorii trebuie să revină la ceea ce-i deosebește, să-și regăsească nervul războinic. Și știi în ce constă? Nu? Ba da, o știi foarte bine. De ce crezi tu că și cititorii, și criticii își pun problema autobiografiei în opera literară? Căci în ziua de azi asta e singura rațiune de a trăi: ca să dai socoteală despre real, să spui adevărul. Restul nu are nicio importanță. Iată ce așteaptă cititorul de la romanțier: să-și pună *trip**-urile pe masă. Scriitorul trebuie să se întrebe fără încetare asupra modului său de a fi în lume, asupra educației sale, a valorilor sale, trebuie să repună fără încetare în chestiune modul în care uzează de practica limbii pe care a moștenit-o de la părinții săi, a celei pe care a învățat-o la școală și a celei pe care o vorbesc copiii săi. Trebuie să-și creeze un limbaj propriu, cu inflexiuni unice care să-l lege de trecutul său, de istoria sa. Un limbaj de apartenență și de eliberare. Scriitorul nu are nevoie să inventeze marionete, oricât de agile și de fascinante ar fi. Are destul de-a face cu sine însuși. Trebuie să revină fără încetare pe teritoriul dezafectat pe care a trebuit să-l împrumute pentru a supraviețui, trebuie să revină mereu la locul accidentului care a făcut din el această ființă obsesivă și inconsolabilă. Nu te înșela asupra băătăiei, Delphine, asta-i tot ce vreau să-ți spun. Cititorii vor să știe ce se pune într-o carte și au dreptate. Cititorii vor să cunoască și cănița din umplutură, să știe dacă are coloranți, conservanți, emulsificatori sau agenți de îngroșare. Și, de-acum înainte, e datoria literaturii să joace corect. Cărțile tale nu trebuie să înceteze să se întrebe asupra amintirilor tale, a credințelor

* Termen ce desemnează stările euforice și aproape halucinatorii datorate consumului de droguri, prin extensie, stări violente de conștiință extinsă.

III

Trădare

— Pot să te întreb ceva, Annie?

— Desigur, dragul meu.

— Dacă scriu această poveste pentru tine —

— Acest roman! Un roman mare și frumos
ca toate celelalte, poate chiar mai mare!

El închise ochii pentru o clipă, apoi îi redeschise.

— Bine, dacă scriu acest roman pentru tine,
o să mă lași să plec când va fi gata?

Câteva clipe, o expresie care-i trăda tulburarea
întârzie pe chipul lui Annie; apoi ea-l privi cu atenție.

— Vorbești de parcă te-aș ține prizonier, Paul.

(Stephen King, *Misery*)

Din vara de după plecarea lui L. am puține amintiri.

Louise și Paul au venit acasă în iunie ca să stea două săptămâni cu mine, apoi am plecat împreună la Courseilles, unde au stat puțin cu noi înainte să se vadă cu prietenii lor. Toată luna iulie am stat la țară cu François. Văzând cantitatea de cărți pe care o luase cu sine, îmi amintesc angoasa pe care am simțit-o, un amestec de fascinație și de dezgust. Ritualul era același în fiecare vară: o sută de romane așezate în mici mormane în salon, puse pe mese sau chiar pe jos, după un aranjament precis, știut doar de el. Îmi amintesc că m-am gândit că L. avea dreptate, ca scriitor era o sinucidere curată să rămân atât de aproape de cineva ca el. Cineva a cărui meserie era să citească aceste cărți, să întâlnească scriitori, să-și dea cu părerea despre

CUPRINS

I SEDUCȚIE / 7

II DEPRESIE / 109

III TRĂDARE / 197

EDITURA PARALELA 45